

Soạn bài Viết bài làm văn số 6 - Lập luận giải thích - Ngữ văn 7

Hướng dẫn soạn bài trang 88 SGK Ngữ Văn lớp 7 tập 2: Viết bài tập làm văn số 6 - Văn lập luận giải thích (Bài làm ở nhà).

I. Một số đề bài tham khảo (SGK - trang 88)

Đề 1:

Mùa xuân là tết trồng cây,

Làm cho đất nước càng ngày càng xuân.

Bác Hồ muốn khuyên dạy điều gì qua hai dòng thơ này? Vì sao việc trồng cây trong mùa xuân của đất trời lại có thể góp phần làm nên mùa xuân của đất trời lại có thể góp phần làm nên mùa xuân của đất nước?

Đề 2:

Nhiều điều phải lấy giá gương

Người trong một nước phải thương nhau cùng.

Người xưa muốn nhắn nhủ điều gì trong câu ca dao ấy?

Đề 3: Hãy giải thích ý nghĩa của câu tục ngữ: *Thất bại là mẹ thành công*.

Đề 4: Dân gian có câu: *Lời nói gói vàng*, đồng thời lại có câu: *Lời nói chẳng mất tiền mua, Lựa lời mà nói cho vừa lòng nhau*. Qua hai câu trên, em hãy cho biết dân gian đã hiểu như thế nào về giá trị, ý nghĩa của lời nói trong cuộc sống.

Đề 5: Em hãy giải thích nội dung lời khuyên của Lê-nin: *Học, học nữa, học mãi*.

II. Hướng dẫn cách làm chi tiết

Đề 1: Tập trung làm sáng tỏ các ý sau

a) *Mở bài:* Mỗi khi Tết đến, xuân về, cây cối lại đâm chồi nảy lộc, hoa cỏ tốt tươi. Lòng mỗi người phơi phơi đón mùa xuân về và không quên hưởng ứng phong trào "trồng cây xanh" theo lời dạy của Bác Hồ: "Mùa xuân là Tết trồng cây/ Làm cho đất nước càng ngày càng xuân".

b) *Thân bài:*

- Giải thích ý nghĩa hai câu thơ của Bác.

Soạn bài Viết bài làm văn số 6 - Lập luận giải thích - Ngữ văn 7

- + Việc trồng cây quả đúng là có ý nghĩa với mùa xuân của đất trời.
- + Việc trồng cây còn có ý nghĩa với mùa xuân của đất nước nữa.
- Việc trồng cây trong mùa xuân lại có ý nghĩa với mùa xuân của đất nước vì: nó rèn tập cho con người ý thức sống vì cuộc sống chung. Nó tạo cho con người tâm thế vững vàng, tự tin để bước vào một năm làm việc mới đầy hiệu quả.
- Hãy xác định trách nhiệm của bản thân trước lời dạy của Bác Hồ.

c) Kết bài:

Một mùa xuân nữa lại về trên quê hương ta. Nhớ lại lời dạy của Người năm xưa, chúng ta càng thấy thấm thía. Những lời phát động đó cách đây hững thế kỷ, trải qua bao thăng trầm, biến đổi của thời gian, nó không những chần nguyên giá trị, mà càng ngày chúng ta càng hiểu được nhiều ý nghĩa sâu xa của nó.

Đề 2: Học sinh tham khảo dàn ý chi tiết dưới đây:

a) Mở bài:

Ca dao, tục ngữ đóng một vai trò rất quan trọng trong đời sống của những người dân Việt Nam. Những câu ca dao, tục ngữ thường đề cao những tình cảm, yêu nước thương nòi, thương người như thể thương thân, tình cảm dân tộc, yêu quê hương, tình cảm gia đình, anh em ruột thịt. Tiêu biểu trong đó là tình cảm gia đình, anh em ruột thịt. Tình cảm đó được khái quát qua câu tục ngữ: *Nhiều điều phủ lấy giá gương, người trong một nước thì thương nhau cùng*. Chúng ta sẽ cùng nhau đi bình luận 2 câu tục ngữ này để hiểu rõ đc ý nghĩa.

b) Thân bài:

- Giải thích ý nghĩa của câu ca dao:

+ Nghĩa đen: Nhiều là thứ vải tơ, cầm thấy nặng tay. Điều là màu đỏ. Nhiều điều là một thứ vải quý, được dùng để may áo đẹp hay lót trên bàn, trên kệ, trên khay để đặt những vật quý. Giá gương là cái khung bằng gỗ để người ta đặt cái gương lên. => Tấm điều ấy hi sinh thân mình để chiếc gương được hoàn hảo

+ Nghĩa bóng: câu tục ngữ này khuyên chúng ta đã là người trong một nước thì hay biết thương yêu nhau, san sẻ, nhường nhịn, giúp đỡ... đối với nhau.

- Tại sao lại phải sống đoàn kết, thương yêu nhau? (để cùng chia sẻ những gian nan trong cuộc sống, trong đánh giặc,...)

Soạn bài Viết bài làm văn số 6 - Lập luận giải thích - Ngữ văn 7

- Cần phải làm gì để thực hiện lời dạy của người xưa? (hãy thương yêu đùm bọc và sống có trách nhiệm với những người thân yêu và với cộng đồng)

c) *Kết bài:*

Truyền tụng câu ca dao trong dân gian không chỉ có ý răn dạy, khuyên nhủ, còn là một trách nhiệm của mỗi con người Việt Nam ta, đó là cần phải biết yêu thương đùm bọc, che chở, đoàn kết giúp đỡ lẫn nhau. Chúng ta cần phải biết giúp đỡ nhau cùng tiến lên, cùng vượt qua khó khăn để tạo nên một cuộc sống đầy những niềm vui, hạnh phúc và thành công.

Đề 3:

a) *Mở bài:*

Đời người vô cùng rộng lớn và không phải lúc nào cũng bằng phẳng. Kể cả những người thành đạt nhất cũng không tránh khỏi đôi lần thất bại đắng cay. Song, chính sự thất bại đã làm con người trưởng thành, giàu kinh nghiệm và vững vàng đi tới chiến thắng. Chính thì thế mà ông cha ta đã đúc kết thành câu tục ngữ để khuyên dạy con, cháu: "Thất bại là mẹ thành công".

b) *Thân bài:*

- Giải thích câu tục ngữ.

+ Nghĩa đen: Coi thất bại là người mẹ (của thành công)

+ Nghĩa bóng:

++) Trong cuộc đời ai không từng vấp ngã, cho ví dụ từ chính bản thân mình.

++) Thái độ của mỗi người khi vấp ngã: Có người bỏ cuộc như con chim sâu khi trúng tên thì sợ cây cung... Có người sau thất bại, người ta sẽ rút ra được những kinh nghiệm quý báu để không còn thất bại nữa. Cho ví dụ.

- Những tấm gương vượt qua thất bại của bản thân để thành công:

+ Mạc Đĩnh Chi với ngọn đèn đom đóm

+ Thần Siêu: Tấm gương luyện chữ của Nguyễn Văn Siêu

+ Niuton, Lui Paxtơ...

+ Hoặc tấm gương trong chính cuộc sống hằng ngày mà chúng ta biết.

Soạn bài Viết bài làm văn số 6 - Lập luận giải thích - Ngữ văn 7

c) Kết bài:

Vậy xin chớ lo thất bại. Điều đáng sợ hơn là chúng ta bỏ qua nhiều cơ hội chỉ vì không cố gắng hết mình. Lời khuyên đó giúp ta vững vàng trong cuộc sống. Chúng ta cần phải rèn luyện ý chí, sự kiên trì ngay từ khi còn nhỏ, cả những việc bình thường trong cuộc sống.

Đề 4:

a) Mở bài:

+ Lời nói là công cụ giúp con người chúng ta giao tiếp với nhau, làm cho người gần người hơn.

+ Dân gian đã đúc kết những câu nói rất hay về tầm quan trọng của lời nói như "*Lời nói gói vàng*", "*Lời nói chẳng mất tiền mua. Lựa lời mà nói cho vừa lòng nhau.*"

b) Thân bài:

*** Nghĩa đen**

+ Lời nói là chuỗi âm thanh do con người phát ra trong hoạt động giao tiếp.

+ Vàng là một thứ kim loại quý giá, được xem như là tài sản của con người.

+ Câu tục ngữ so sánh lời nói có giá trị như một thứ của cải, tài sản quý giá của con người.

*** Vì sao lời nói lại quý giá đến như vậy?**

+ Lời nói trước hết là một phương tiện để đánh dấu một bước tiến hóa của loài người.

+ Nhờ có lời nói mà con người có thể diễn đạt những tâm tư, tình cảm, nguyện vọng của bản thân cho người khác biết mà không cần phải ghi chép mất nhiều thời gian.

+ Lời nói ra rất quan trọng, nó có thể khiến một người thành công hay thất bại trong công việc.

Dẫn chứng: việc thuyết phục một đối tác kí hợp đồng phải cần có những lời nói khôn khéo và thuyết phục.

+ Lời nói còn là một thước đo trình độ văn hóa của con người. Sẽ chẳng ai đánh giá cao một con người ăn nói hàm hồ, thô tục. Ngược lại, một lời nói ngọt ngào, vừa lòng đẹp ý người nghe sẽ được đánh giá là một người có học thức, có văn hóa.

Soạn bài Viết bài làm văn số 6 - Lập luận giải thích - Ngữ văn 7

+ Người Việt Nam rất xem trọng lễ nghĩa, thế nên mỗi khi gặp nhau người ta thường chào hỏi nhau rất lịch sự: "*Lời chào cao hơn mâm cỗ*".

* Chúng ta phải làm thế nào để phát huy giá trị của lời nói?

+ Lời nói là một thứ của cải vô giá của mỗi con người chúng ta mà không phải có tiền là mua được. Đó là một tài sản vô hình, không nhìn thấy được, không thể mua bán được; "*Lời nói chẳng mất tiền mua*"

+ Một lời nói ra thì không thể nào thu hồi lại được. Chính vì thế mà mỗi chúng ta phải cẩn thận trong việc phát ngôn: "*Lựa lời mà nói cho vừa lòng nhau*".

+ Nói ra thì dễ nhưng nói thế nào cho vừa lòng đẹp ý người nghe là cả một nghệ thuật không phải tự nhiên mà có được, mà nó đòi hỏi chúng ta phải trải qua một quá trình rèn luyện lâu dài. Người xưa thường dạy "*Trước khi nói phải uốn lưỡi bảy lần*" quả không sai.

c) *Kết bài*: Hiểu được điều này, chúng ta phải có ý thức rèn luyện lời ăn tiếng nói ngay từ lúc còn nhỏ. Phải học cách ăn nói lịch sự văn minh, tránh cách ăn nói thô tục để làm vừa lòng bạn bè, ông bà, cha mẹ thầy cô và cả những người xung quanh mình.

Đề 5:

a) *Mở bài*:

- Học sinh tùy ý thích của mình mà làm theo kiểu trực tiếp hay gián tiếp. Có thể nói sơ vài câu về tầm quan trọng của việc học, nhất là trong thời đại tiên tiến hiện nay.

- Trích dẫn ra câu "Học, học nữa, học mãi".

b) *Thân bài*:

- Giải thích các khái niệm:

+ "Học": không chỉ là học từ trường lớp, thầy cô mà còn là học từ bạn bè, sách vở, từ kinh nghiệm của những người đi trước, học từ cuộc sống ...

+ "Học nữa": Đã học 1 thì học tiếp để biết 2, biết hiện tượng rồi thì học nữa để biết nguyên nhân vì sao lại có hiện tượng đó, rồi học nữa để biết hiện tượng đó sẽ dẫn đến cái gì ...

+ "Học mãi": học vẫn không phân biệt tuổi tác, già đến bao nhiêu tuổi vẫn có thể học.

- Giải thích ý nghĩa của cả câu nói

Soạn bài Viết bài làm văn số 6 - Lập luận giải thích - Ngữ văn 7

Vì sao lại phải "học, học nữa, học mãi": học để mở rộng hiểu biết, để ứng dụng trong cuộc sống ...

c) Kết bài:

Tóm lược lại những gì em đã giải thích trong phần thân bài, có thể rút ra một chiêm nghiệm nào đó cho sự học của bản thân.